

4. Drucker P. Managing in a time of great change / P. Drucker. – Oxford : Butterworth Heinemann, 1995. – 384 p.

5. Lev B. Intangibles: Management, Measurement, and Reporting / B. Lev. – Washington : D.C., 2001.

УДК 336.74

Островська Н.С.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Буковинського державного фінансово-економічного університету,

м. Чернівці

Особливості контролінгу ризиків у банку

Інтеграційні та глобалізаційні процеси на світовому ринку банківських послуг вимагають переходу до принципово нового формату управління банками та зміни акцентів в напрямі впровадження концепції оперативного контролінгу. Оперативний контролінг починає виконувати функції одного з небагатьох дійсно ефективних та обґрунтованих інструментів реструктуризації процесу управління банком, забезпечення його стійкості та надійності.

Концептуальні засади формування контролінгу як сучасного напрямку розвитку теорії менеджменту відображено у фундаментальних наукових працях А.Андроновой, С.Клімова, Л.Мартюшевої, С.Петренка, О.Примака, В.Прохоровой, М. Пушкаря, О.Терещенка, С. Фалька, Х. Фольмута, І. Цигилика, М.Чумаченка, Г.Шепітко тощо.

Водночас слід констатувати той факт, що цілісної науково обґрунтованої концепції, яка б дозволяла системно підійти до реалізації завдань оперативного контролінгу в банках, на сьогодні ще не сформовано.

Контролінг на сьогодні є однією з найсучасніших концепцій в менеджменті. Основними аргументами на користь об'єктивної необхідності його існування є наступні:

– виконання контролінгом функції внутрішньої координації окремих

підсистем менеджменту оскільки система менеджменту здійснює керуючий та координуючий вплив тільки безпосередньо на об'єкт управління, а відтак часто виникає проблема нескоординованості окремих підсистем,

– вичерпаність можливостей традиційних інструментів менеджменту (ієрархія, планування, програмне управління тощо) та нездатність забезпечити відповідну координацію управлінських дій в умовах надзвичайно швидких процесів зміни зовнішнього та внутрішнього середовища суб'єктів господарювання, високої турбулентності тощо.

Концепція контролінгу не пропонує будь-яких принципово нових фундаментальних інструментів управління; її новизна полягає в предметах застосування, а не в методах – контролінг дозволяє забезпечити координацію «другого порядку», тобто координацію операцій системи менеджменту. Основна мета контролінгу полягає у впорядкуванні, підвищенні ефективності та оптимізації бізнес-процесів, спрямованих на досягнення загальної системи цілей компанії шляхом координації, інформаційної та консультативної підтримки та забезпечення раціональності управлінських рішень.

Найбільш поширеною класифікацією можна вважати ту, згідно з якою виокремлюють стратегічний та оперативний контролінг. В той же час, аргументи авторів, покладені в її основу, дещо відрізняються. Так, наприклад, зазначається, що ці види контролінгу розрізняються за змістом, часом та методами здійснення [1]; за виконуваними функціями [2]; виходячи із поділу цілей суб'єкта господарювання на оперативні та стратегічні [3]; зауважується, що стратегічний контролінг знаходить своє прикладне втілення в оперативному [4]; що стратегічний контролінг означає «робити вірну справу», а оперативний – «робити справу вірно»; що метою стратегічного контролінгу є забезпечення виживання, антикризових заходів та підтримання потенціалу успіху, в той час як оперативного – прибутковості та ліквідності [5].

В банківництві при ухваленні рішень намагаються використовувати об'єктивну оцінку вірогідності настання очікуваного результату. При цьому застосовують математичний інструментарій теорії ймовірності – стандартне відхилення, дисперсія,

математичне очікування, коефіцієнт імовірності. Чим менше значення стандартного відхилення від коефіцієнта варіації за основними параметрами діяльності, тим менше ризик. Ризик як розподіл вірогідностей несприятливих ситуацій – це відокремлена множина відхилень, яка не може бути однозначно визначена через її залежність від оцінки очікуваних значень. Зазвичай ці очікувані значення і фактичні відхилення від нього оцінюються в економічних показниках, які характеризують збиток для банку. Тому, у вузькому розумінні, ризик ототожнюють з вірогідністю розподілу збитків банку.

На сьогодні існує два варіанти вирішення цієї проблеми. Перший - полягає в тому, що банк для налагодження роботи служби контролінгу залучає зовнішніх консультантів, як правило, із зарубіжних консалтингових компаній. Ці послуги є досить дорогими, але за їх допомогою можна значно швидше впровадити систему контролінгу в банку. Другий варіант зводиться до того, що банк самостійно, без сторонньої допомоги, забезпечує реалізацію контролінгу. Цей варіант є набагато дешевшим, але надзвичайно клопітким і вимагає тривалого часу внаслідок відсутності методичної бази та практичного досвіду, а також браку фахівців відповідного профілю.

Список використаних джерел:

1. Андропова А. К. Оперативный контроллинг : учеб. пособ. / А.К. Андропова, Е.Д. Печатнова. – М.: Дело и сервис, 2006. – 160 с.
2. Цигилик І. І. Контролінг : навч. посіб. у схемах і таблицях / І. І. Цигилик. – К. : Центр навч. л-ри, 2008. – 76 с.
3. Яковлев Ю. П. Контролінг на базі інформаційних технологій / Ю. П. Яковлев. – К. : ЦНЛ, 2010. – 318 с.
4. Бородушко И. В. Стратегическое планирование и контроллинг / И. В. Бородушко, Э. К. Васильева. – С-Пб. : Питер, 2008. – 192 с.
5. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / [Карминский А. М., Оленев Н. И., Примаков А. Г., Фалько С. Г.] . – М. : Финансы и статистика, 2000. – 256 с.